

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ
ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХДАК

КУЛЬТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО XXI СТОЛІТТЯ

**Матеріали міжнародної наукової
конференції молодих учених**

16–17 квітня 2026 р.

У 2 частинах

Частина 2

Харків, ХДАК, 2026

УДК [008+316.77] (063)
К90

Друкується за рішенням ученої ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 8 від 27.03.2026 р.)

Відповідальний за випуск:
О. С. Василенко

Редакційна колегія:

Соляник А., д-р пед. наук, проф., проректор з наукової роботи ХДАК, голова оргкомітету;
Василенко О., аспірант, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (НТСА ХДАК);
Мачулін Л., канд. філос. наук, ст. викл., зав. редакційно-видавничого відділу ХДАК;
Авершина А., аспірант ХДАК;
Александрова М., канд. філософ. наук, доц. ХДАК;
Астахова В., студ. ХДАК;
Афенченко Г., канд. соц. наук, доц. ХДАК;
Бірьова О., канд. іст. наук, доц. ХДАК;
Борисова А., канд. психол. наук, доц., нач. відділу міжн. зв'язків ХДАК;
Булах Т., д-р наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК;
Воскобойнікова Ю., д-р мистецтвозн., доц., зав. каф. хорового диригування та академічного співу ХДАК;
Гіголаєва-Юрченко В., канд. мистецтвозн., доц. ХДАК;
Дерев'яно І., ст. викл. ХДАК;
Коновалова І., д-р мистецтвозн., проф., зав. каф. теорії та історії музики ХДАК;
Коржик Н., канд. наук із соц. комунікацій, доц., декан факультету культурології та соціальних комунікацій ХДАК;
Курдюпова О., ст. викл. ХДАК;
Лисенкова В., д-р філос. наук, доц., зав. каф. мистецтвознавства ХДАК;
Мостова І., канд. мистецтвозн., доц., декан факультету хореографічного мистецтва ХДАК;
Попова-Коряк К., канд. юрид. наук, ст. викл. ХДАК;
Рибалко С., д-р мистецтвозн., проф. ХДАК;
Фесенко І., канд. філол. наук, доц. ХДАК;
Шелестова А., канд. наук із соц. комунікацій, доц. ХДАК.

К 90 Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук.
конф. молодих учених, 16–17 квітня 2026 р. У 2 ч. Ч. 2 / За ред. А. Соляник та ін.
Харків : ХДАК, 2026. 340 с.

УДК [008+316.77] (063)

переосмислення музичного матеріалу. У цьому контексті формування постає не лише теоретичною категорією, а й методологічною основою професійної хореографічної діяльності.

Узагальнюючи результати розгляду проблеми, слід зазначити, що формування в музиці є дієвим структурним орієнтиром у побудові хореографічної композиції, забезпечуючи її внутрішню впорядкованість і художню переконливість. Осмислення закономірностей музичного розвитку дозволяє хореографу трансформувати звукову архітектоніку в просторово-часову модель сценічної дії, де рухові, композиційні та мізансценічні рішення підпорядковуються цілісній драматургічній логіці.

Звернення до музичної форми як до методологічної основи композиційного мислення сприяє переходу від інтуїтивного конструювання танцю до усвідомленого проектування його структури. Це підвищує якість постановочного процесу, дозволяє уникнути композиційної фрагментарності та забезпечує гармонійне співвідношення змісту й форми. Водночас структурний підхід відкриває нові можливості для творчої інтерпретації, оскільки музична форма розглядається не як жорстка схема, а як гнучка модель, що може бути адаптована до жанрових, стилістичних і виконавських особливостей постановки.

Отже, інтеграція принципів музичного формування в хореографічну практику є перспективним напрямом розвитку професійної освіти та постановочної діяльності.

О. Мазурук, Б. Водяний

МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА ХОРЕОГРАФІВ У КОНТЕКСТІ РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ТАНЦЮВАЛЬНИМ КОЛЕКТИВОМ

О. Mazuruk, B. Vodiany

MUSICAL AND INSTRUMENTAL TRAINING OF CHOREOGRAPHERS IN THE CONTEXT OF WORK WITH A CHILDREN'S DANCE GROUP

Актуальність музично-інструментальної підготовки хореографів у роботі з дитячим танцювальним колективом зумовлена підвищенням вимог до професійної компетентності керівника. Сучасний фахівець має не лише володіти технікою танцю, а й глибоко розуміти музичну структуру, відчувати ритм і темп, уміти добирати й адаптувати музичний матеріал відповідно до віку дітей. Такі вміння забезпечують ефективну організацію репетиційного процесу та розвиток музикальності вихованців.

Теоретично ця підготовка ґрунтується на усвідомленні музики як невіддільної складової хореографії. Професійна діяльність хореографа передбачає знання основ музичної теорії, вміння аналізувати форму твору, відчувати його метроритмічну організацію та володіти елементарними інструментальними навичками. Музично-інструментальна компетентність виявляється в здатності узгоджувати рух і звук, розкривати характер музики та втілювати її образність як пластичній формі.

Важливою складовою цієї підготовки є музичність як інтегративна професійна якість, що поєднує слухову чутливість, ритмічне відчуття, емоційну реактивність і здатність до інтерпретації. Музичність забезпечує органічність руху, його відповідність темпоритму та образному змісту музичного твору. Взаємозв'язок музичного та хореографічного мислення проявляється в спільності їх структурних

принципів: обидва види мистецтва ґрунтуються на розвитку, контрасті, повторі, варіаційності, кульмінаційності. Хореограф, який володіє музичним мисленням, здатен будувати композицію танцю відповідно до логіки музичної драматургії, відчувати фразування, акценти, динамічні зміни.

Особливу роль у формуванні танцювального образу відіграють ритм і темп. Ритм визначає організацію рухів у часі, їх чіткість і виразність, тоді як темп впливає на характер виконання, емоційний тон і ступінь напруження сценічної дії. Метроритмічна структура музичного твору слугує основою для побудови хореографічного малюнка, визначає закономірності чергування рухів, пауз і акцентів. Усвідомлене опрацювання цих компонентів дозволяє хореографу створювати цілісний художній образ, у якому музика і танець перебувають у гармонійній єдності.

Специфіка музичного супроводу в роботі з дитячим танцювальним колективом зумовлена віковими особливостями музичного сприйняття дітей. У молодшому віці переважає емоційно-образне сприйняття музики, чутливість до яскравого ритму, чіткої метричної організації та контрастної динаміки. Діти легше засвоюють матеріал, що має виразний характер, просту форму й доступну темпову структуру. Тому добір музичного матеріалу повинен відповідати не лише художнім, а й педагогічним завданням: розвитку координації, уваги, пам'яті, ритмічного чуття та емоційної виразності.

Важливе значення в роботі з дитячим колективом має живий акомпанемент, який забезпечує гнучкість темпу, можливість варіювання тривалості фраз і адаптацію музики до рівня підготовки дітей. Елементарний інструментальний супровід, зокрема використання простих ударних інструментів або клавішних, сприяє активізації музичного слуху й формуванню відчуття ритмічної пульсації. Залучення дітей до елементарного музикування розвиває їх творчу ініціативу та поглиблює розуміння взаємозв'язку руху і звуку.

Формування музично-ритмічних навичок у дітей є одним із ключових завдань хореографа. Воно передбачає систематичну роботу над відчуттям пульсу, умінням розпізнавати сильні та слабкі доли, зміну темпу й динаміки, а також здатність узгоджувати власні рухи з музичним супроводом. Таким чином, музично-інструментальна підготовка хореографа стає необхідною умовою ефективного педагогічної діяльності, забезпечуючи гармонійний розвиток дитячого танцювального колективу та формування його художньої виразності.

Практичні аспекти музично-інструментальної підготовки хореографа безпосередньо пов'язані з формуванням прикладних умінь, необхідних для організації ефективного освітнього та репетиційного процесу. Володіння базовими навичками гри на музичному інструменті, насамперед на гітарі чи фортепіано як універсальних засобах супроводу, дає можливість керівникові самостійно забезпечувати музичне оформлення занять. Музичний інструмент дозволяє відтворювати мелодію, гармонію та ритмічну основу твору, варіювати темп і динаміку відповідно до педагогічних завдань, а також адаптувати музичний матеріал до рівня підготовки дітей. Навіть елементарне володіння інструментом сприяє кращому розумінню музичної структури, розвитку слухового контролю та впевненості в роботі з колективом.

Важливим напрямом підготовки є розвиток навичок імпровізації та підбору музики до танцювальних вправ. Імпровізація дає змогу оперативно реагувати

на хід заняття, змінювати характер музичного супроводу залежно від завдання, створювати нескладні ритмічні або мелодичні формули для розігріву, вправ на координацію чи розтягування. Уміння підбирати музичний матеріал передбачає аналіз його темпоритмічних, жанрових й образних характеристик, відповідність віковим особливостям дітей та змісту хореографічної композиції. Така діяльність формує у хореографа здатність мислити музично й водночас пластично, співвідносячи звукову тканину з руховою структурою.

У роботі з дітьми особливо ефективним є використання ритмічних вправ, музично-рухових ігор та елементів елементарного музикування. Ритмічні вправи допомагають сформувати відчуття пульсу, координацію та узгодженість рухів із музикою. Музично-рухові ігри активізують увагу, розвивають образне мислення й сприяють емоційному залученню дітей до навчального процесу. Залучення до простого інструментального супроводу, наприклад використання ударних інструментів або плескання й тупання як ритмічної основи, поглиблює розуміння взаємозв'язку між рухом і звуком та стимулює творчу ініціативу. Такі форми роботи створюють умови для інтеграції музичного й хореографічного розвитку, забезпечуючи комплексний вплив на особистість дитини.

Професійна значущість музично-інструментальної підготовки полягає в її безпосередньому впливі на якість навчального процесу. Хореограф, який володіє музичними вміннями, здатен гнучко організовувати заняття, уникати залежності від технічних засобів відтворення музики, оперативно коригувати темп і характер виконання вправ. Це підвищує педагогічну автономність керівника колективу, розширює його професійні можливості та сприяє більш ефективному плануванню репетиційної роботи.

Крім того, музично-інструментальна підготовка формує цілісне художнє мислення хореографа, у якому музика і танець сприймаються як єдиний творчий процес. Усвідомлення закономірностей музичної форми, динаміки та образності дозволяє глибше інтерпретувати хореографічний матеріал і створювати композиції, що вирізняються внутрішньою логікою та емоційною переконливістю. Розвиток творчої ініціативи та імпровізаційної культури сприяє професійному зростанню педагога, його здатності до експерименту й оновлення репертуару.

Узагальнюючи викладене, слід наголосити, що музично-інструментальна підготовка є важливим складником професійної компетентності хореографа, оскільки забезпечує органічне поєднання музичного та пластичного мислення в практичній діяльності. Вона формує здатність глибоко аналізувати музичний матеріал, усвідомлено добирати його відповідно до змісту постановки та педагогічних завдань, а також оперативно застосовувати інструментальні навички в процесі репетиційної роботи. Наявність музичних умінь підвищує професійну мобільність фахівця, розширює його творчі можливості та сприяє формуванню цілісного художнього бачення.

Значення музично-інструментальної підготовки особливо виразно проявляється у роботі з дитячим танцювальним колективом. Вона забезпечує ефективну організацію навчального процесу, сприяє розвитку музикальності, ритмічного чуття та емоційної виразності дітей.

О. Чаркіна СУЧАСНИЙ СТАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ O. Charkina CURRENT STATE OF CHOREOGRAPHIC TRAINING IN THE RHYTHMIC GYMNASTICS TRAINING PROCESS.....	61
А. Соколик СЦЕНІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНЦІВ: СПІВВІДНОШЕННЯ АВТЕНТИКИ ТА СТИЛІЗАЦІЇ A. Sokolyk STAGE INTERPRETATION OF POLISH FOLK DANCES: THE RELATIONSHIP BETWEEN AUTHENTICITY AND STYLIZATION.....	63
Н. Семенова ПОШУК НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКИМИ ХОРЕОГРАФАМИ У 2022–2026 N. Semenova SEARCH FOR NATIONAL IDENTITY BY UKRAINIAN CHOREOGRAPHERS IN 2022–2026.....	65
К. Бортник, К. Островська ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОЛЬКЛОРНОГО МАТЕРІАЛУ В НАРОДНО-СЦЕНІЧНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ: ДОСВІД В. ГЛУШЕНКОВА K. Bortnyk, K. Ostrovska TRANSFORMATION OF FOLKLORE MATERIAL IN FOLK STAGE CHOREOGRAPHY: THE EXPERIENCE OF V. GLUSHENKOV.....	67
А. Остриннікова, Б. Водяний ФОРМОУТВОРЕННЯ В МУЗИЦІ ЯК СТРУКТУРНИЙ ОРІЄНТИР ДЛЯ ПОВУДОВИ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ A. Ostriannikova, B. Vodiani FORM-BUILDING IN MUSIC AS A STRUCTURAL FRAMEWORK FOR THE CONSTRUCTION OF CHOREOGRAPHIC COMPOSITION.....	69
О. Мазурук, Б. Водяний МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА ХОРЕОГРАФІВ У КОНТЕКСТІ РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ТАНЦЮВАЛЬНИМ КОЛЕКТИВОМ O. Mazuruk, B. Vodiani MUSICAL AND INSTRUMENTAL TRAINING OF CHOREOGRAPHERS IN THE CONTEXT OF WORK WITH A CHILDREN'S DANCE GROUP.....	71
Д. Нашта МЕТОДИКА РОЗРОБКИ КОСТЮМІВ ТА СЦЕНОГРАФІЇ ДЛЯ РЕПЕРТУАРНИХ КОМПОЗИЦІЙ ДИТЯЧОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ D. Nashta METHODOLOGY FOR DESIGNING COSTUMES AND SCENOGRAPHY FOR REPERTOIRE COMPOSITIONS OF A CHILDREN'S CHOREOGRAPHIC ENSEMBLE.....	74
СЕКЦІЯ: НОВІТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СЦЕНІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ	
І. Борис АКТОР ЯК ЯДРО КОМУНІКАТИВНОЇ ПРИРОДИ СУЧАСНОГО ТЕАТРУ I. Borys THE ACTOR AS THE CORE OF THE COMMUNICATIVE NATURE OF CONTEMPORARY THEATRE.....	76
С. Гордєєв ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ЛЕСЯ КУРБАСА І СУЧАСНА ТЕАТРАЛЬНА ОСВІТА УКРАЇНИ: ШЛЯХИ НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ ІСТОРІЇ, РЕАЛІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ S. Gordeyev THE PEDAGOGICAL HERITAGE OF LES KURBAS AND MODERN THEATRICAL EDUCATION IN UKRAINE: WAYS OF SCIENTIFIC COMPREHENSION OF HISTORY, REALITIES, AND PROSPECTS.....	77